

Anna Worsztynowicz

Uniwersytet Śląski, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Instytut Psychologii

**Cox, E., Bachkirova, T., Clutterbuck,
D. (red.). (2010). *The Complete
Handbook of Coaching*. London:
SAGE Publications, ss. 464**

Kontakt:	Anna Worsztynowicz anna.worsztynowicz@us.edu.pl
Jak cytować:	Worsztynowicz, A. (2013). Cox, E., Bachkirova, T., Clutterbuck, D. (red.). (2010). The Complete Handbook of Coaching. London: SAGE Publications. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(49), 187-190. Pobrano z: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/38
How to cite:	Worsztynowicz, A. (2013). Cox, E., Bachkirova, T., Clutterbuck, D. (red.). (2010). The Complete Handbook of Coaching. London: SAGE Publications. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(49), 187-190. Retrieved from http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/38

Coaching staje się w naszym kraju coraz bardziej popularny. Bardzo szybko rośnie liczba oferowanych na rynku szkoleń z zakresu coachingu oraz liczba osób określających siebie mianem coachów. W ciągu ostatnich trzech lat na półkach księgarń pojawiło się także wiele publikacji dotyczących tego tematu. Zdecydowana większość z nich to poradniki i zbiory narzędzi coachingowych. Zaledwie kilka pozycji można byłoby określić mianem podręczników. Na polskim rynku wydawniczym zdecydowanie brakuje pozycji o charakterze przeglądowym, pokazujących zaplecze teoretyczne coachingu i odnoszących go do sprawdzonych koncepcji.

W tej sytuacji warto sięgać po opracowania publikowane w Wielkiej Brytanii będącej kolebką tzw. coachingu drugiej generacji, czyli coachingu w założeniu opartego na dowodach empirycznych (*evidence based coaching*), profesjonalnej praktyce, dużej wiarygodności i sprawdzonej efektywności.

Spośród wielu pozycji na liście literatury przedmiotu *The Complete Handbook of Coaching* zasługuje na szczególne wyróżnienie. Z recenzji wydawniczej profesora Davida Megginsona wynika, że podręcznik ten jest najbardziej wszechstronnym ze znanych mu podręczników coachingu. Zważywszy na liczbę publikacji na temat coachingu w Wielkiej Brytanii, taka recenzja wydaje się bardzo przekonująca.

Wszyscy trzech redaktorzy tomu są pracownikami Oxford Brookes University oraz doświadczonymi coachami. We wstępie wspominają o intencji wydania książki pokazującej aktualny stan wiedzy na temat coachingu, jego różnorodność, podstawy teoretyczne oraz zawierającej refleksje dotyczące przyszłości coachingu. Istotnie, takich treści można się spodziewać w omawianej pozycji.

Książka jest dziełem aż 42 autorów z różnych stron świata. Są wśród nich takie osobistości, jak doktor Anthony Grant uważany za ojca psychologii coachingu, profesor Stehen Palmer – przewodniczący International Society for Coaching Psychology oraz Dianne Stober – współautorka pierwszego podręcznika coachingu skoncentrowanego na rozwiązaniach (*Evidence Based Coaching Handbook*, 2006).

Książka składa się z trzech głównych części.

W części pierwszej, w 13 rozdziałach przedstawiono teoretyczne podejścia do coachingu. Autorom towarzyszy idea, że coaching już dawno przestał być ateoretycznym przedsięwzięciem polegającym jedynie na zdrowym rozsądku i eklektycznej kombinacji stosowanych narzędzi. Kolejne rozdziały tej części poświęcono omówieniu wybranych koncepcji teoretycznych oraz ich wpływowi na wiedzę i praktykę w obszarze

coachingu. Rozdziały tej części podręcznika dotyczą podejścia psychodynamicznego, poznawczo-behawioralnego, podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach, na osobie, podejścia Gestalt, egzystencjalnego, ontologicznego, narracyjnego, poznawczo-rozwojowego, transpersonalnego, podejścia opartego na założeniach psychologii pozytywnej, analizy transakcyjnej oraz NLP. Niewątpliwą zaletą tej części książki jest przemyślany i konsekwentny układ treści w kolejnych rozdziałach, ułatwiający dokonywanie porównań między podejściami teoretycznymi. W każdym rozdziale znajdują się informacje na temat: koncepcji natury człowieka, historii podejścia, celów oddziaływań coachingowych, proponowanych narzędzi, obszarów zastosowań oraz stanu badań. Na końcu każdego rozdziału umieszczono bibliografię. Taki układ pozostawia czytelnikowi swobodę wyboru kolejności czytania rozdziałów i ułatwia odnajdywanie podobieństw i różnic między poszczególnymi podejściami.

Część druga książki (rozdziały od 14 do 24) dotyczy rodzajów (kategorii) coachingu i kontekstów, w jakich jest on stosowany. Autorzy przyjmują założenie, że rodzaj coachingu zawiera w nazwie cel, jakiemu służy, na przykład coaching rozwojowy czy coaching transformacyjny. Kontekst odnosi się do podmiotu oddziaływań coachingowych, na przykład menedżer jako coach czy life coaching. Część druga książki przedstawia najczęściej wyróżniane rodzaje i konteksty coachingu od bardziej dyrektywnych (np. coaching umiejętności) do mniej dyrektywnych (np. life coaching). W części tej omówiono m.in. coaching umiejętności, rozwojowy, transformacyjny, executive coaching, coaching zespołowy, rówieśniczy, life coaching, coaching kariery oraz cross-cultural coaching. W każdy rozdziale przedstawiono krótką historię i specyficzne cechy poszczególnych kontekstów i rodzajów coachingu, rolę coacha oraz specyfikę jego relacji z klientem. Każdy rozdział zawiera ponadto dyskusję dotyczącą odniesienia typów coachingu do tradycji teoretycznych opisanych w części pierwszej książki oraz ocenę ich mocnych i słabych stron. W większości rozdziałów zawarto ponadto opisy modeli lub narzędzi, które coach może stosować w praktyce.

Część trzecia książki dotyczy szeroko rozumianej problematyki profesjonalizacji coachingu. W kolejnych rozdziałach (od 25 do 29) poruszono tematy: przyszłości coachingu jako profesji, etyki w coachingu, superwizji oraz profesjonalnego rozwoju coachów.

Recenzowana książka zasługuje na uwagę z wielu powodów. Jest to pierwszy tak wszechstronny i kompleksowo traktujący tę profesję podręcznik. Autorom udało się przedstawić w niezwykle uporządkowany i przejrzysty sposób różnorodność w obszarze coachingu (zarówno w warstwie teoretycznej, jak i praktycznej). Dzięki omawianej pozycji praktycy zyskują zaplecze i wyjaśnienia w postaci teorii, teoretycy zaś – informacje o szerokim wachlarzu zastosowań coachingu, a wszyscy czytelnicy – rzetelną wiedzę, ponieważ autorami rozdziałów książki są wybitni znawcy tematu z różnych stron świata (autorzy rozdziałów to w większości teoretycy i praktycy coachingu powiązani z uczelniami wyższymi).

Bez wątpienia treści zawarte w omawianym podręczniku stanowią odzwierciedlenie poziomu zaawansowania i rozwoju coachingu na świecie. Z pełnym przekonaniem zachęcam do lektury.

COX, E., BACHKIROVA, T., CLUTTERBUCK, D. (ED.). (2010). *THE
COMPLETE HANDBOOK OF COACHING*. LONDON: SAGE PUBLICATIONS, PP.

464